

Skog Alnarp

Klimatet påverkar myrarna

Ett varmare klimat leder till att myrarna växer igen. Det är en dramatisk förändring av skogslandskapet som kan få många konsekvenser.

Blåbärsriset vandrar in på myrarna och träden börjar växa bättre. Till forskarnas förvåning går förändringen lika fort över hela landet.

– Omvandlingen av de öppna myrarna mot skogsmark beror troligen på att klimatet blivit varmare och på nedfallet av kväve.

– Eftersom kvävedepositionen är större i södra Sverige hade vi förväntat oss en snabbare förändring där, men så är inte fallet. Det kan bero på att förändringen också beror på klimatförändringen som är något mer påtaglig i norra Sverige, säger Per-Ola Hedwall.

HAN FORSKAR om hur markfloran och skogslandskapet förändras. Utgångspunkten är riksskogstaxeringen, som är ett unikt källmaterial. Sedan 1920-talet har landets skogar kartlagts regelbundet.

Då det gäller myrarna är utgångspunkten 2200 provytor på vardera 100 kvadratmeter. Markvegetationen mäts vart 10e år, då förekomsten av 270 arter registreras.

Den aktuella jämförelsen gäller utvecklingen under 20 år, fram till år 2014.

Den dikade marken har valts bort. Forskningsresultaten gäller alltså vår mest naturliga myrmark som kännetecknas av att den är väldigt blöt. Det höga vattenståndet

gör att organiskt material inte bryts ner, vilket hämmar tillväxt och bildandet av växtnäring (kväve). En definition på myrar är att den skogligen tillväxten är under en kubikmeter per hektar och år.

NÄR TEMPERATUREN stiger avdunstar mer vatten från myrarna, vilket ökar tillväxten. Nedfall av kväve har

Per-Ola Hedwall är forskare vid institutionen för sydsvensk skogsvetenskap.

samma effekt på tillväxten.

När växtligheten ökar tar träd och buskar upp än mer vatten. På så sätt kan det vara ett accelererande förlopp.

– Då väl processen är igång går det fortare och fortare. Och nu kan vi tydligt se att något är på gång. Mängden träd ökar. Under perioden har trädens grundyta ökat med 50 procent i södra Sverige och fördubblats i norr. Det handlar förstas om väldigt små tal, jämfört med den produktiva skogsmarken, men det intressanta är förändringen.

Den glesa skogen på myrarna håller på att tätna

– Vi har fokuserat på markvegetationen där skogsmossor ersätter vitmossor. På allt fler provytor noteras allt mer blåbärsris, kråkbär och odon medan gräs och halvgräs minskar, berättar Per-Ola Hedwall.

Han har gjort studien tillsammans med kollegan Jörg Brunet på SLU/Sydsvensk Skogsvetenskap och Håkan Rydin, Uppsala universitet.

RESULTATEN bekräftar slutsatserna från en tidigare studie. De visade då att den produktiva skogen blir tätare och mörkare, vilket har effekter på markfloran. Bland annat minskar blåbär och annat bärris.

– Då uppstod frågan om vilken betydelse ökat bete från älg och rådjur har på

risväxterna. Med tanke på att djuren gärna vistas på myrarna och att vi där noterar en ökning av bärriset kan vi anta att beteseffekten inte har någon avgörande betydelse, säger Per-Ola Hedwall.

Han konstaterar att skogarna har blivit väldigt täta. Om de öppna myrarna börjar växa igen får det förstås en påtaglig betydelse för skogslandskapet.

EN ANNAN effekt, som det återstår att titta närmre på, är betydelsen för climateffekten.

Ökad tillväxt av träd binder visserligen mer kol, men det är inte säkert att denna balanserar de utsläpp som uppstår om vattennivåerna minskar och ansamlingen av växtdelar (torv) börjar brytas ner.